

TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU

**SOSYAL EKONOMİ AĞLARI:
KÜRESEL DEĞİŞİM İÇİN İŞBİRLİĞİ
"SOCIAL ECONOMY NETWORKS:
COOPERATION FOR GLOBAL CHANGE"**

**22. MİLLETLERARASI TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KONGRESİ
22nd INTERNATIONAL TURKISH COOPERATIVE CONGRESS**

Bildiriler Kitabı / *Proceedings Book*

05-07 Ekim 2017 Nevşehir-TÜRKİYE

October 05-07 2017 Cappadocia-TURKEY

**SOSYAL EKONOMİ AĞLARI:
KÜRESEL DEĞİŞİM İÇİN
İŞBİRLİĞİ SOCIAL ECONOMY
NETWORKS:
COOPERATION FOR GLOBAL CHANGE**

22. MİLLETLERARASI TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KONGRESİ
22nd INTERNATIONAL TURKISH COOPERATIVE CONGRESS

Bildiriler Kitabı / Proceedings Book

Baş Editör / Editor in Chief

Prof. Dr. Enver AYDOĞAN

05-07 Ekim 2017 Nevşehir-TÜRKİYE
October 05-07 2017 Cappadocia -TURKEY

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET

İstanbul İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Yönetim ve Organizasyon Yapısı

Management and Organization Structure of Fisheries Cooperatives In Istanbul

Kadir DOĞAN*

Özet

Türkiye’de deniz ve içsu kaynaklarının bulunduğu 68 İilde örgütlenmiş 552 su ürünleri kooperatifi ve 30.817 balıkçı ortağı bulunmaktadır. İstanbul 48 birim kooperatif ve dört bine yakın balıkçı ortağıyla ülke genelinde öncü konumdadır. İstanbul’da Marmara Denizi, Karadeniz ve İstanbul Boğazı’na kıyısı olan 21 ilçede su ürünleri kooperatifi faaliyet göstermektedir. En fazla kooperatif ve ortak sayısı Sarıyer ilçesinde, en az balıkçı ortağın olduğu kooperatif ise Eyüp ilçesindedir.

Anahtar kelimeler: Balıkçılık, İstanbul, Kooperatifçilik, Örgütlenme, Su Ürünleri Kooperatifi,

Abstract

In Turkey, there are 552 fisheries cooperatives and 30,817 fishermen associations organized in 68 provinces within the marine and inland water resources. Istanbul is a pioneer in the country with 48 cooperatives and over four thousand fishing associations. In Istanbul there are 21 fisheries cooperatives operating in the Marmara Sea, the Black Sea and the Bosphorus. The largest number of cooperatives and partners can be found in the Sarıyer district, whereas Eyüp has the least number.

Keywords: Fisheries, Istanbul, Cooperatives, Organization, Fisheries cooperatives,

* İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi, Yetiştiricilik Bölümü. Eposta: kadogan@istanbul.edu.tr

Giriş

Türkiye’de 2016 yılı verilerine göre deniz ve içsu kaynaklarının bulunduğu 68 ilde örgütlenmiş 552 birim su ürünleri kooperatifi ve 30.817 balıkçı ortağı balıkçılık sektöründe faaliyet göstermektedir.

Sektörde dağınık halde olan balıkçıları bir çatı altında toplayıp balıkçılığı geliştirmek ve ortakların ekonomik kazanımlarına katkı sağlamak amacıyla ilk su ürünleri kooperatifi 1943 yılında İstanbul’da kurulmuştur. İstanbul balıkçılık ve su ürünleri kooperatif sayısı bakımından ülkemizde ilk sırada yer almaktadır.

Sürdürülebilir balıkçılık yönetimi ve kaynak yönetiminde kooperatiflerin yaptıkları faaliyet nedeniyle etkisi ve sorumluluğu kaçınılmazdır.

Bu çalışmada İstanbul’da faaliyet gösteren su ürünleri kooperatiflerinin yönetim organizasyon yapısı, balıkçılık kaynaklarının yönetimi ve balıkçılık aktivitelerine bakış açıları araştırılmıştır.

Materyal ve Yöntem

Araştırmanın materyalini İstanbul’da faaliyet gösteren su ürünleri kooperatif yöneticilerinden anket yoluyla elde edilen veriler oluşturmaktadır.

Araştırmada ana kitle, İstanbul İlindeki su ürünleri kooperatiflerinde görev yapan yöneticilerden oluşmaktadır. İstanbul İlindeki kooperatiflerin listesi Gıda, Tarım ve Hayvancılık İstanbul İl Müdürlüğü kayıtlarından temin edilmiştir. Araştırmada tam sayım yöntemine göre kooperatif yöneticileri ile kooperatiflerin yönetim mekânında yüz yüze görüşme ile anket yapılmıştır.

Araştırmada yöneticiler tarafından doldurulan anketlerle kooperatiflerin genel yapısı, kooperatif yöneticilerinin sosyo-ekonomik yapısı, balıkçılığa bakışları, yönetim organizasyon yapıları ve balıkçılık yönetimine katkıları ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Anketler 2016 yılı Kasım ve 2017 yılı Mart aylarında uygulanmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Araştırmada, İstanbul ilinde Marmara Denizi, Karadeniz ve İstanbul Boğazı’na kıyısı olan 21 ilçede 48 su ürünleri kooperatifinin faaliyet gösterdiği saptanmıştır. İlçelere göre kooperatif sayısında %14,3 ve ortak sayısında %23,5’lik oranla Sarıyer ilk sırada yer aldığı saptanmıştır.

İncelenen kooperatiflerde ortakların %57,7'si son yapılan genel kurula katılırken, %42,3'ünün katılmadığı, yöneticilerin %57,1'i yönetim kurulu

%42,9'u ise denetim ve üst kurul üyesi olarak görev yaptığı tespit edilmiştir. İncelenen kooperatiflerde yöneticilik görevine talip ortak sayısının az olduğu, önceki dönemlerde görev yapmış tecrübeli yöneticilerin tercih edildiği aynı yöneticilerin üst üste tekrar görev aldıkları görülmüştür.

Kooperatiflerde yöneticilerin tamamının 30 yaş üzerinde ve %38,2'lik en yüksek oranla 51-60 yaş arasında oldukları saptanmıştır. Eğitim durumlarının en yüksek oranda (%32,9) ortaokul seviyesinde olduğu görülmüştür. Yöneticilerin yarısından fazlasının (%52,1) balıkçılık tecrübesi 30 yılın üzerinde olduğu görülmüştür.

Kooperatiflerin yönetici seçiminde adaya duydukları güven, tecrübe, eğitim durumu ve yaş önemli bulunmuştur. Yapılan çalışmada birim kooperatiflerin başarısında mesleki, yönetim ve organizasyon konusunda bilgisi olan yöneticilerin daha başarılı oldukları görülmüştür. Bu nedenle yöneticilerin mesleki, idari, mali, girişimcilik, yönetim ve organizasyon konularında eğitim almalarının teşvik edilmesi ve desteklenmesi gerekmektedir.

Sonuç

Balıkçılık, doğasından kaynaklanan nedenlerden dolayı üretimden pazarlamaya kadar geçen süreçte çeşitli risklerle karşı karşıya kalmaktadır. Riskleri ve olumsuzlukları gidermek için kooperatiflerin ticari işletme kurallarına göre yönetilmesi, balıkçıların balık stoklarının yönetiminde sorumluluk ve söz sahibi olacak organizasyon yapısına sahip olmaları gerekir. Ayrıca kooperatif yönetimine aday olacak kişilerin balıkçılık ve kooperatifçilikle ilgili gerekli eğitimleri almaları organizasyonun işlerliği için faydalı olacaktır.